

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

**Krajowy Zespół Ekspertów
ds. Kształcenia i Szkolenia Zawodowego**

Sprawna organizacja szkolnego doradztwa zawodowego

dr Ireneusz Wiśniewski

Plan wystąpienia:

1. Istota doradztwa zawodowego i podstawy prawne.
2. Badania w procesie doradztwa.
3. Sieć wsparcia szkolnych doradców zawodowych – czyli to się musi wszystkim opłacać...
4. Odbiorcy i uczestnicy procesu doradztwa zawodowego.
5. Wnioski i podsumowanie.

1. Istota doradztwa zawodowego i podstawy prawne.

- **Ciągle zmieniający się rynek pracy**, na którym coraz trudniej jest przewidzieć jakie zawody i kwalifikacje będą poszukiwane.
- **Zmiany w systemie oświaty** dodatkowo utrudniają orientację w zakresie dostępnych ścieżek kształcenia (rodzicom i dzieciom).
- **Realizowanie długoterminowych celów** w świecie, gdzie wszystko jest krótkotrwałe, **wydaje się prawie niemożliwe**.
- Młodzi ludzie znajdują się **w fazie poszukiwania własnej tożsamości** jak wskazują badania J. Giedda obszar mózgu, który jest odpowiedzialny za planowanie i poczucie odpowiedzialności, jeszcze się u nastolatków do końca nie rozwinął, trudniej jest im zatem podejmować dojrzałe decyzje i rozumieć konsekwencje swoich działań.

1. Istota doradztwa zawodowego i podstawy prawne.

Planowanie kariery postrzegane jest dziś nie jako jednorazowy wybór zawodu na całe życie, a pewien projekt, który w przeciągu życia podlega wielokrotnym korektom.

Współczesne doradztwo wymaga więc nie tylko przekazywania młodym ludziom wiedzy, ale także kształtowania kompetencji kluczowych dla całościowego rozwoju (zawodowego i osobistego).

obraz pochodzi z: <https://pl.pinterest.com/pin/515380751106465439/>

1. Istota doradztwa zawodowego i podstawy prawne.

Doradztwo zawodowe pojawiło się w rozporządzeniu z 28 marca 2017 roku w sprawie ramowych planów nauczania, a przepisy rozporządzenia stosowane były począwszy od:

- roku szkolnego 2017/2018 m.in. w klasach VII szkół podstawowych oraz w szkołach branżowych I stopnia (po gimnazjum)
- roku szkolnego 2019/2020 dla czteroletnich liceach ogólnokształcących i pięcioletnich technikach oraz szkołach branżowych I stopnia (po SP)

W sierpniu 2018 pojawiło się pierwsze rozporządzenie z zakresu doradztwa zawodowego zawierające treści programowe przewidziane do realizacji na poszczególnych etapach edukacji, które w lutym 2019 roku zastąpione zostało kolejnym, obowiązującym do dziś

rozporządzeniem MEN z dnia 12 lutego 2019 roku w sprawie doradztwa zawodowego.

Na podstawie art. 26 a ustawy Prawo oświatowe szkoły i placówki - *prowadzą **zaplanowane i systematyczne działania** w zakresie doradztwa zawodowego, w celu wspierania dzieci i uczniów w procesie rozpoznawania zainteresowań i predyspozycji zawodowych oraz podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych, w tym przygotowania do wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu.*

1. Istota doradztwa zawodowego i podstawy prawne.

Doradztwo zawodowe jest realizowane na:

- **obowiązkowych zajęciach edukacyjnych** z zakresu kształcenia ogólnego lub kształcenia w zawodzie (prowadzą wszyscy nauczyciele – w zakresie uwzględniającym specyfikę danego przedmiotu)
- **zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego** (prowadzi doradca zawodowy – tzw. 10)
- **zajęciach związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej** (prowadzone w oparciu o rozporządzenie o pomocy psychologiczno-pedagogicznej; prowadzą specjaliści: nauczyciele, wychowawcy grup wychowawczych, specjaliści np. psycholog, pedagog, doradca zawodowy)
- **zajęciach z wychowawcą** (prowadzi wychowawca klasy; możliwość zaproszenia gości; współpraca z podmiotami zewnętrznymi)
- **w ramach wizyt zawodoznawczych**, mających na celu poznanie przez dzieci i uczniów środowiska pracy w wybranych zawodach, organizowanych u pracodawców, w szkołach prowadzących kształcenie zawodowe lub w placówkach i centrach kształcenia ustawicznego i zawodowego.

1. Istota doradztwa zawodowego i podstawy prawne.

dodatkowo

- Przy organizacji i realizacji doradztwa zawodowego **jednostki organizacyjne mogą współpracować w szczególności z pracodawcami**, organizacjami pracodawców, samorządami gospodarczymi lub innymi organizacjami gospodarczymi, stowarzyszeniami lub samorządami zawodowymi [...] **placówkami i centrami kształcenia ustawicznego i zawodowego**, szkołami prowadzącymi kształcenie zawodowe, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, placówkami doskonalenia nauczycieli lub instytucjami rynku pracy
- Szkoły powinny uwzględniać w swoich planach pracy doradczej lokalnych i regionalnych działań związanych z doradztwem zawodowym **ORAZ RODZICÓW**

TYLKO współwystępowanie wszystkich elementów
zapewnić może efektywność
systemu doradztwa w szkole

Sprawna organizacja szkolnego doradztwa zawodowego, Warszawa 17.12.2021.

Krajowy Zespół Ekspertów
ds. Kształcenia i Szkolenia Zawodowego

2. Badania w procesie doradztwa.

2013

- badania poświęcone diagnozie funkcjonowania doradztwa zawodowego w szkołach gimnazjalnych na terenie województwa opolskiego w ramach pracy doktorskiej : System edukacji prozawodowej jako czynnik kształtujący sytuację na rynku pracy na przykładzie województwa opolskiego – badania zasadnicze, (czterdziestu jeden szkół zawodowych, techników i liceów ogólnokształcących województwa opolskiego w sumie uczestniczyło 1434 uczniów).

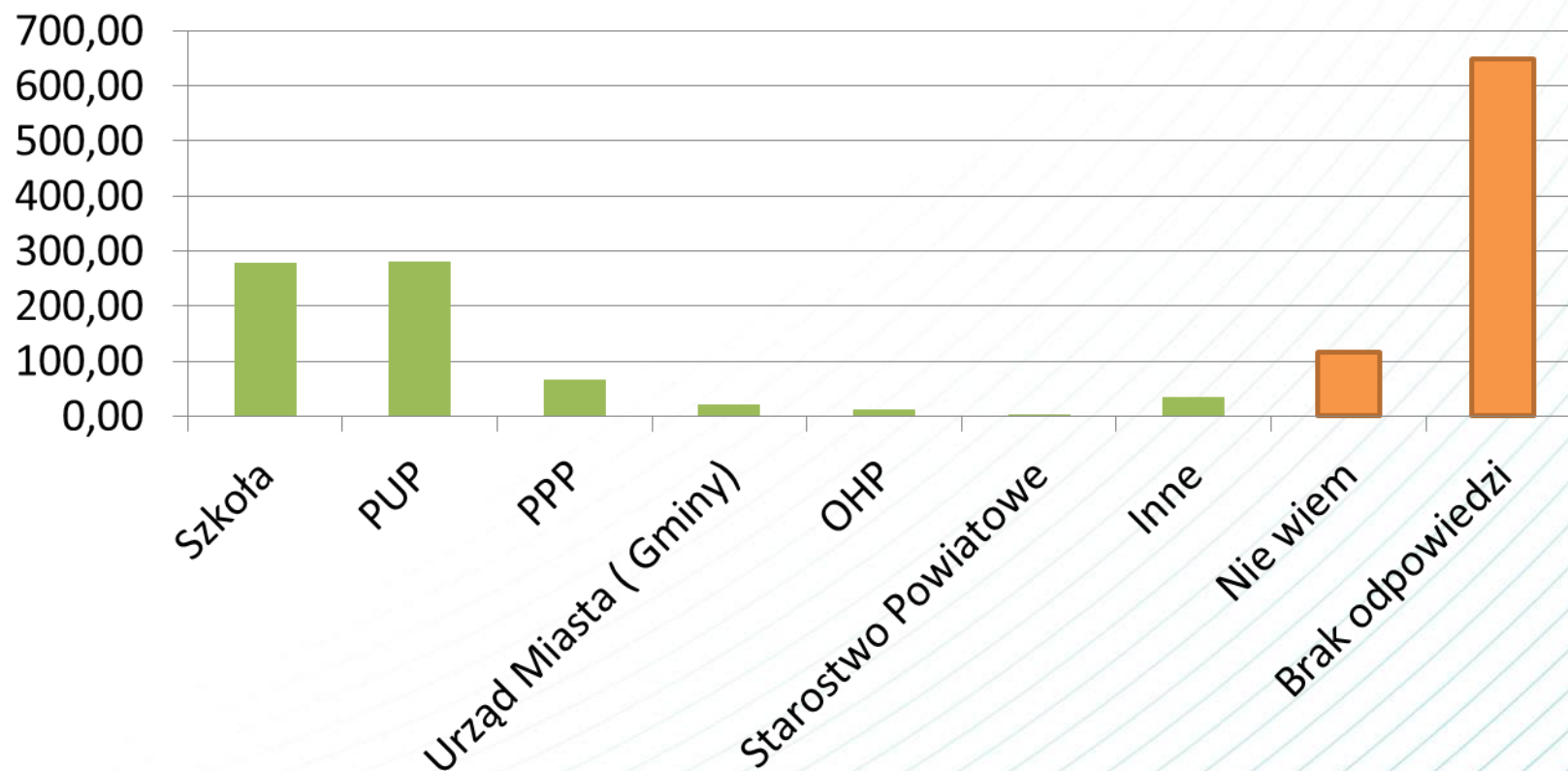
2015

- badania poświęcone diagnozie funkcjonowania doradztwa zawodowego w szkołach gimnazjalnych na terenie województwa opolskiego w ramach pracy doktorskiej : System edukacji prozawodowej jako czynnik kształtujący sytuację na rynku pracy na przykładzie województwa opolskiego – badania korygujące (480 uczniów) .

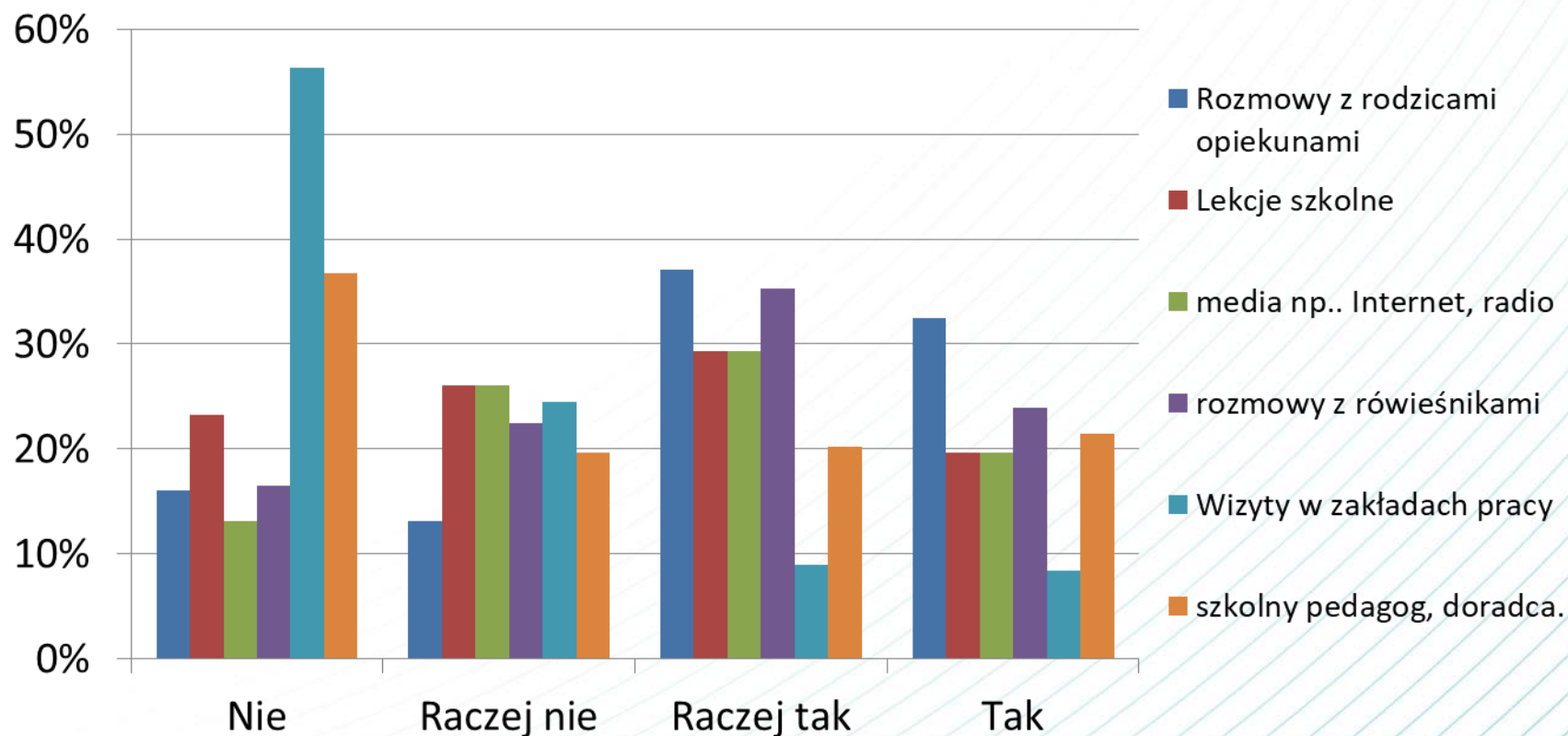
2. Badania w procesie doradztwa.

Jakie instytucje zajmują się doradztwem i poradnictwem zawodowym?

(liczba odpowiedzi)

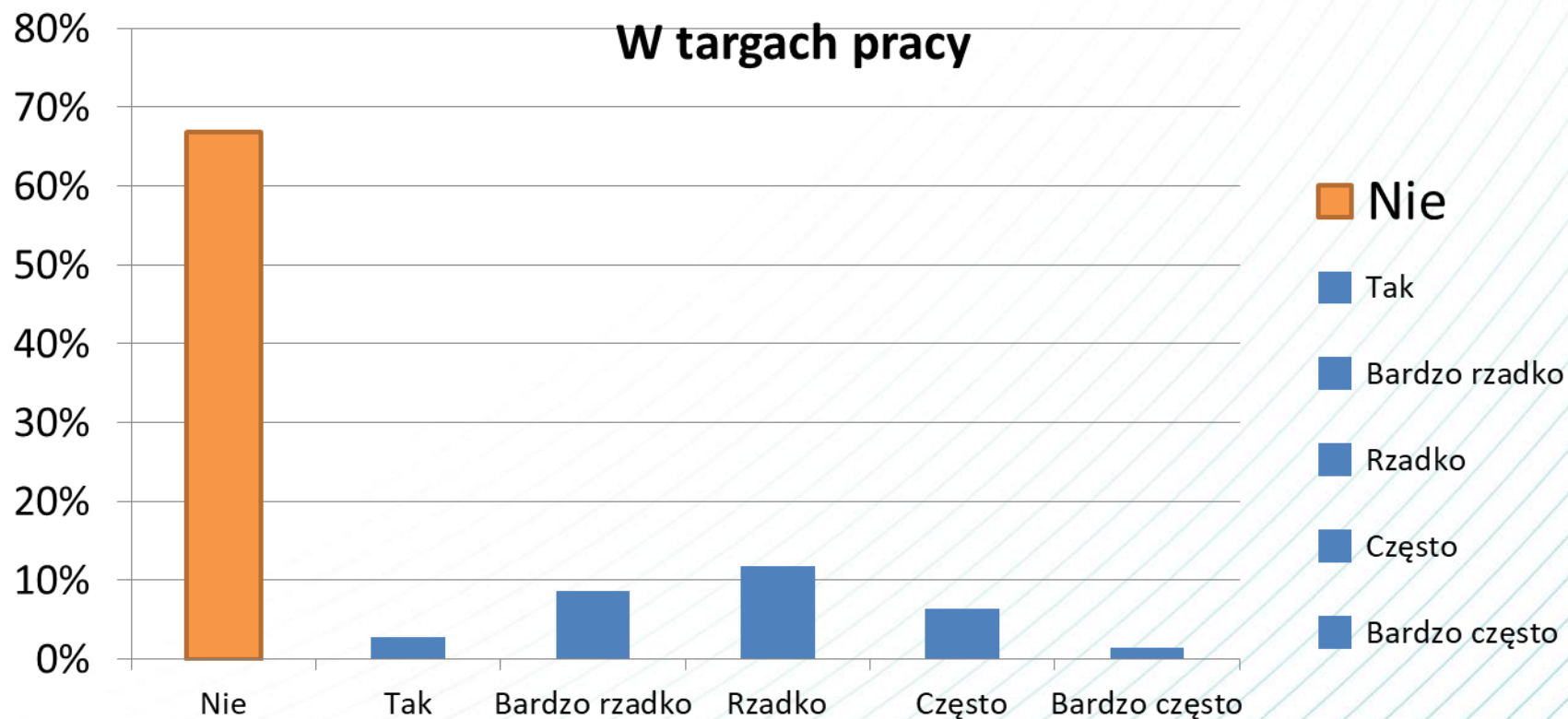

Źródła informacji o sytuacji na rynku pracy?

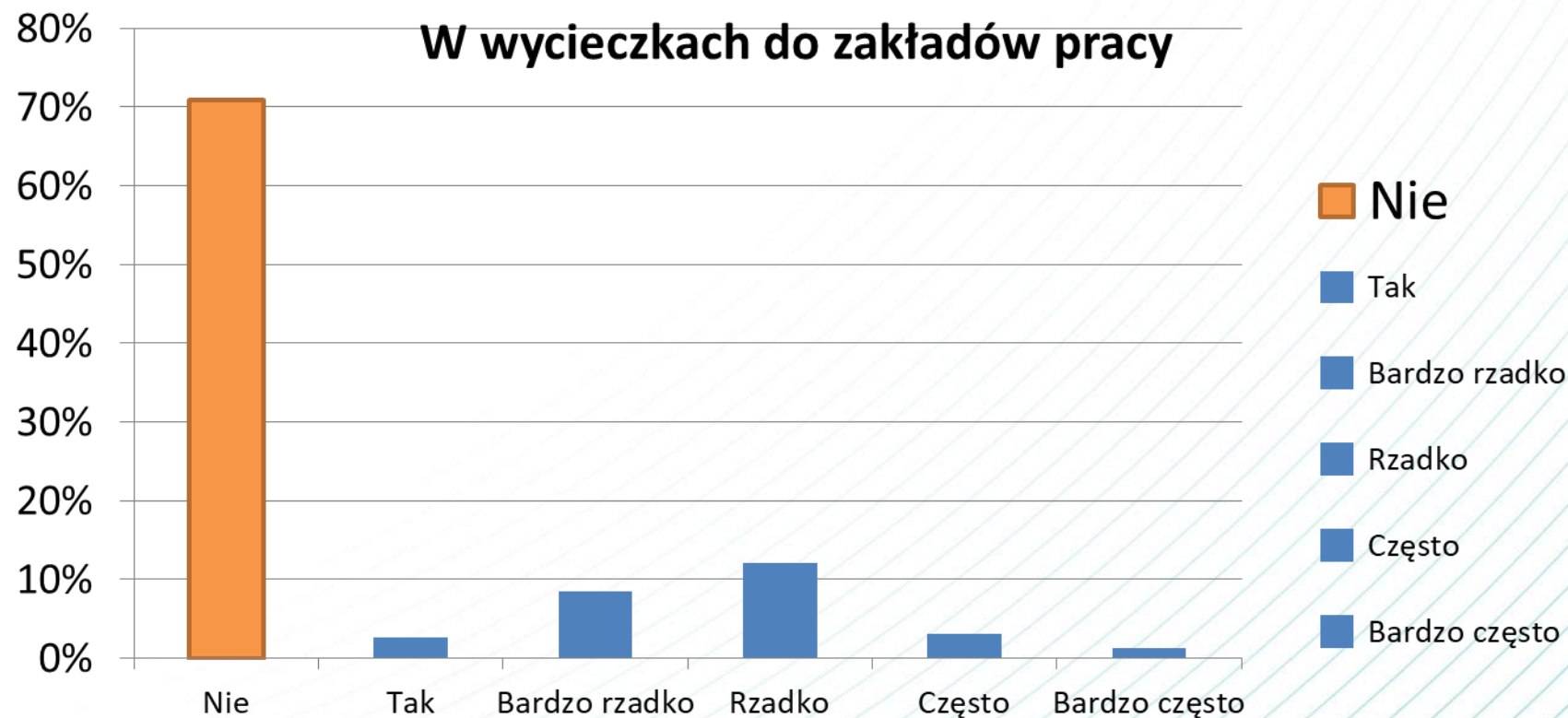
2. Badania w procesie doradztwa.

Czy podczas nauki szkolnej uczestniczyłeś?

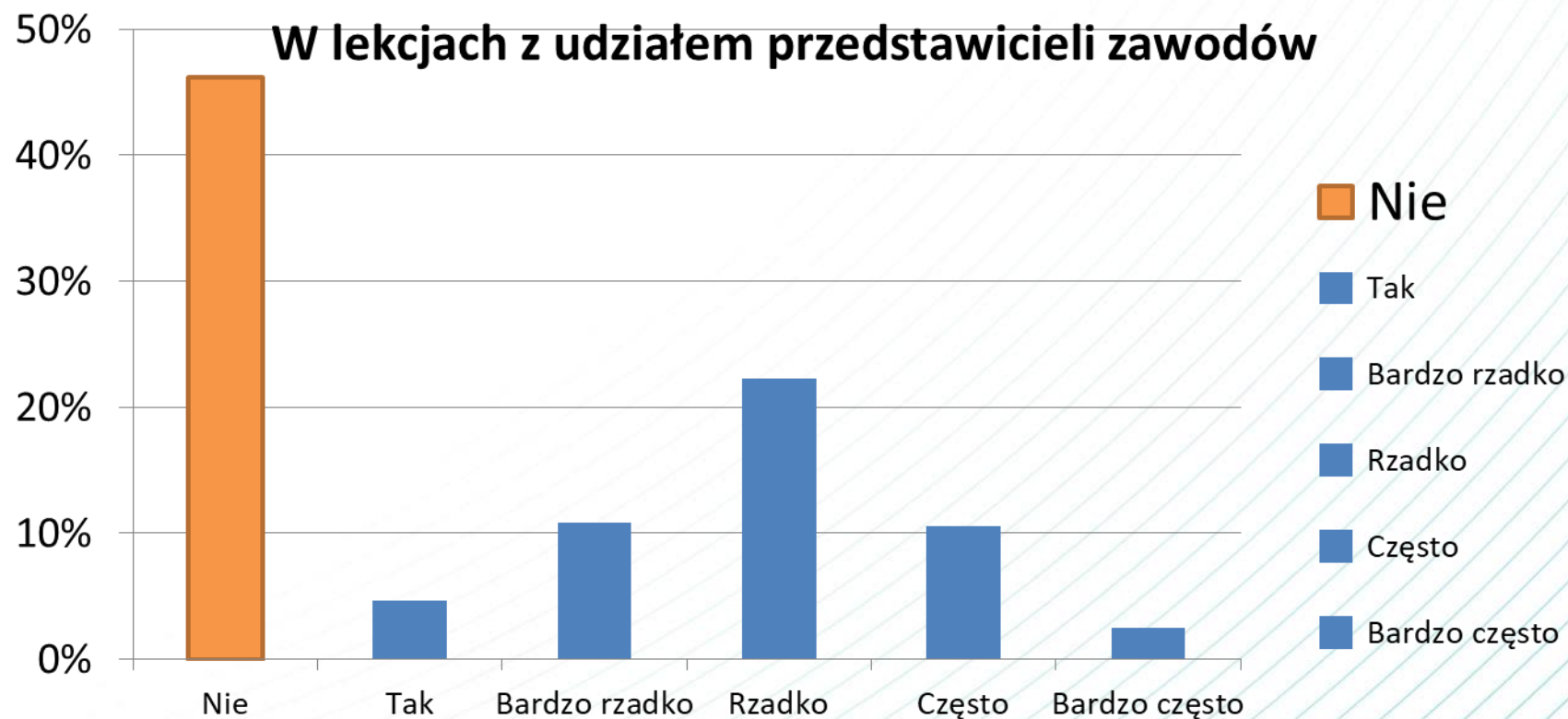
2. Badania w procesie doradztwa.

Czy podczas nauki szkolnej uczestniczyłeś?

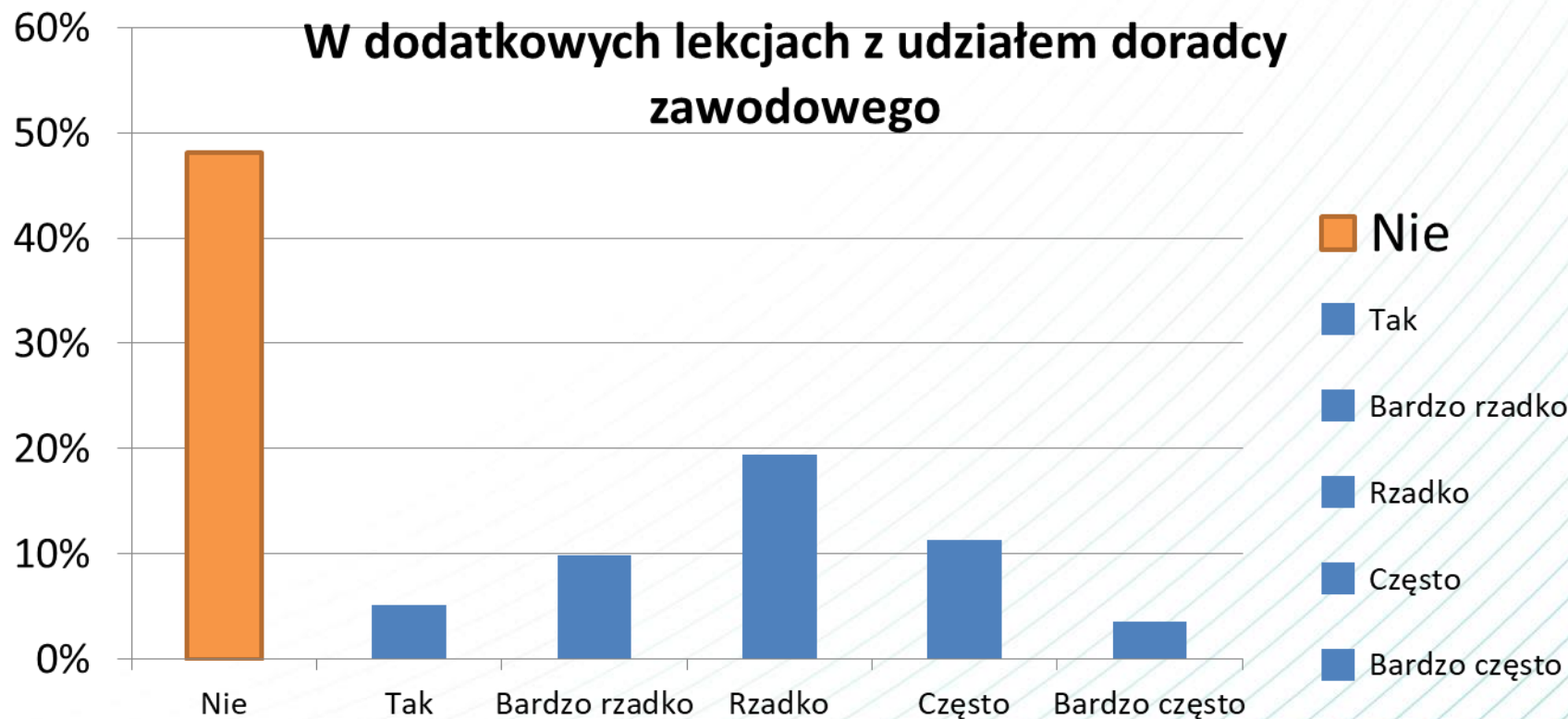
2. Badania w procesie doradztwa.

Czy podczas nauki szkolnej uczestniczyłeś?

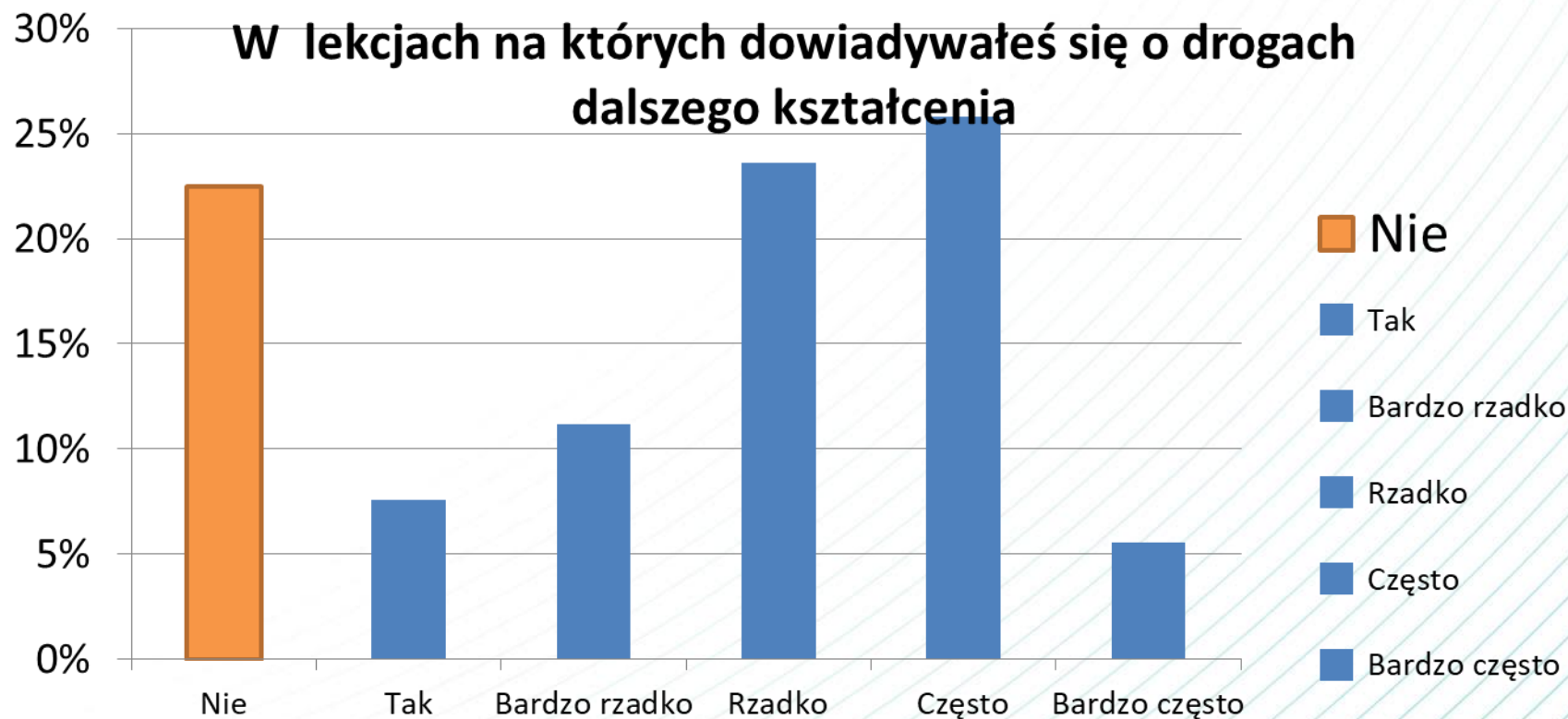
2. Badania w procesie doradztwa.

Czy podczas nauki szkolnej uczestniczyłeś?

2. Badania w procesie doradztwa.

Czy podczas nauki szkolnej uczestniczyłeś?

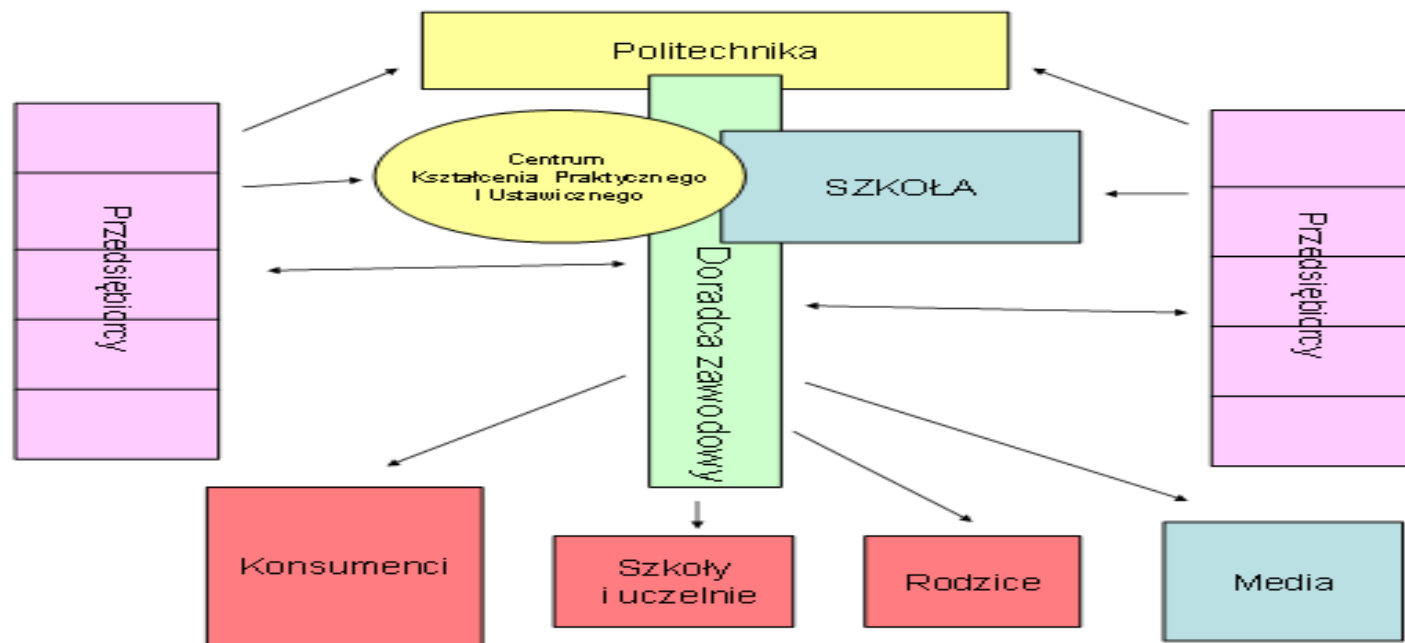
3. Sieć wsparcia szkolnych doradców zawodowych – czyli to się musi wszystkim opłacać...

Sieć wsparcia szkolnych doradców zawodowych pozwala m.in. na:

- **identyfikację osób zajmujących się problematyką doradztwa** edukacyjno-zawodowego w szkołach powiatu oraz podejmowanie działań integrujących to środowisko i rozwijanie współpracy,
- **inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć umożliwiających wymianę informacji i doświadczeń** osobom zainteresowanym doradztwem edukacyjno–zawodowym w szkołach,
- **organizację szkoleń i warsztatów** z obszaru doradztwa edukacyjno-zawodowego dla członków sieci szkolnych doradców zawodowych z terenu powiatu,
- **wsparcie merytoryczne, metodyczne**, pomoc w tworzeniu i konsultacje szkolnych programów doradztwa, wsparcie szkół podstawowych w kontaktach z pracodawcami,
- **sprawniejszą organizację zadań doradczych realizowanych przez KOORDYNATORA** oraz tworzenie projektów i inicjatyw odpowiadających na rzeczywiste potrzeby szkół.

4. Odbiorcy i uczestnicy procesu doradztwa zawodowego.

Ważnym elementem systemu jest „koordynator **DORADCÓW ZAWODOWYCH**” tworzący **SIĘĆ WSPARCIA SZKOLNYCH DORADCÓW ZAWODOWYCH** i organizujący im pracę.

Źródło: Opracowanie własne.

Sprawna organizacja szkolnego doradztwa zawodowego, Warszawa 17.12.2021.

4. Odbiorcy i uczestnicy procesu doradztwa zawodowego

2020/2021

- Zapotrzebowanie szkół i placówek na wsparcie doradcze Centrum w roku szkolnym 2020/2021 ze względu na pracę w reżimie sanitarnym.
- Korzystanie przez doradców szkolnych z poszczególnych form wsparcia oferowanego przez Centrum w roku szkolnym 2020/2021 oraz ich ocena.
- Ocena pracy doradcy zawodowego Centrum Kształcenia Zawodowego w r. szk. 2019/2020 ze szczególnym uwzględnieniem okresu edukacji zdalnej.

2019/2020

- Wizyty zawodoznawcze w CKZ jako efektywne wsparcie uczniów szkół podstawowych powiatu w podejmowaniu decyzji edukacyjno-zawodowych.

2018/2019

- Ewaluacja działalności doradczej CKPiU w zakresie zewnętrznego wsparcia szkół w realizacji zadań doradztwa zawodowego z uwzględnieniem perspektywy wdrażania nowego rozporządzenia MEN z dnia 16 sierpnia 2018 w sprawie doradztwa zawodowego. (Ocena proponowanych form oraz jakości realizowanych działań)

Sprawna organizacja szkolnego doradztwa zawodowego, Warszawa 17.12.2021.

5. Wnioski i podsumowanie.

Wskutek przeprowadzonych badań zdiagnozowano stan realizacji zadań doradcy zawodowego na obszarze Opolszczyzny. Stwierdzono, że istnieje duży rozdźwięk pomiędzy oczekiwaniami pracodawców dotyczącymi możliwości zatrudnienia absolwentów w zawodach deficytowych a wyborami zawodowymi uczniów (przyszłych absolwentów).

Obowiązki szkół w zakresie kształcenia prozawodowego według badań były często nienależycie wypełniane tj:

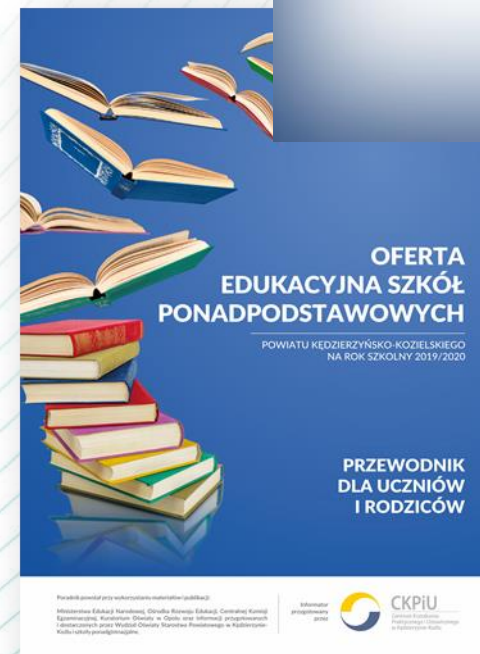
- Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego był wdrażany niekompleksowo.
- W procesie kształtowania świadomości zawodowej ucznia szkoła nie uwzględnia rodziców.
- Przydzielanie dodatkowych godzin doradcy zawodowemu z reguły jest ograniczone z powodu braków środków w budżetach szkół (wielu ważnych czynności organizacyjnych nie wykonywano z powodu ograniczeń czasowych)

Poprzez wprowadzenie wspomagania i koordynacji, na podstawie wyników badań, sytuacja uległa znacznej poprawie.

5. Wnioski i podsumowanie.

Niestety - szkoły nie są zobowiązane do śledzenia losów absolwentów*. Bardziej niż SP zainteresowane są nimi szkoły ponadpodstawowe a w późniejszym czasie pracodawcy. W Polsce (wyłączając gminy na prawach powiatu) prowadzenie szkół podstawowych jest zadaniem gminy, natomiast prowadzenie szkół ponadgimnazjalnych należy do powiatu. Obserwujemy zatem **brak spójności nadzorczej nad działalnością doradczą szkół**. Można przyjąć, że lepsze efekty kształcenia prozawodowego możliwe są, gdy ma miejsce koordynacja cyklu kształtowania świadomości zawodowej od przedszkola do ukończenia szkoły ponadpodstawowej. Możliwe jest to w przypadku ścisłej współpracy w tym zakresie przez samorządy gminne i powiatowe.

5. Wnioski i podsumowanie.

Dziękuję za uwagę.

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

PROGRAMY I PROJEKTY:

SIECI I INICJATYWY:

REDAKCJE:

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji

Aleje Jerozolimskie 142A, 02-305 Warszawa | tel. +48 22 463 10 00 | kontakt@frse.org.pl | www.frse.org.pl